

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 7 — 16 FEBRUARI

ÅRG. 2 — 1924

REDAKTÖR OCH UTGIVARE:
Ellen Hagen

I REDAKTIONEN:
Elin Wägner

Fredsopinion och folkomröstning i Förenta Staterna.

Tidevarvet n:r 7.

Fredsopinion och folkomröstning i Förenta staterna speglar det vaknande intresset och ansvars känslan hos Amerikas inbyggare gentemot Europas återuppbyggande och samförståndet mellan hela världens förenade stater.

Försvarsremissdebatten och *Världskrigets rika erfarenheter* giva anledning till några reflexioner.

Den uppriktiga *Viljan att förstå* Frisinnade Kvinnors ställning till såväl frisinnad partipolitik som till förbudsfrågan efterfrågas i en artikel av fröken *Ebba Holgersson*, Johannishus, känd och värderad sedan många år för sitt varma intresse för nykterhetsarbetet.

I *Praktisk idépolitik* skriver fröken *Ellen Kleman* om den personliga insatsen i politiken utanför partierna.

Ljusning har inträtt i det europeiska läget. *Liber* redogör för MacDonaldis initiativkraftiga försök till ny utrikespolitik.

Från Rom skriver fil. doktor *Gunhild Bergh* om *Den italienska deputeradekammarans upplösning*.

I *Enklaste sättet* berör fru *Ann Margret Holmgren* exemplets makt.

Om *Det rätta barnskapet* har advokat *Eva Andén* i dagens n:r sin tredje artikel.

K. J. underhåller läsaren med *Nationella lustspel*.

Konsertföreningen, Operan och Stockholms musikkiv är ett synnerligen aktuellt ämne, behandlat av *H. N.*, under vilken signatur döljer sig en av våra bästa yngre musikkännare.

I *Inom Akademien och utanför* beröres kritiken av arbetet inom Fria Konsternas akademi och de manliga och kvinnliga elevernas vidare framtid som konstnärer.

Under strecket ger *Emilia Fogelklou* del av sina intryck inför den betydelsefulla *"Vändningen"* hon funnit i tre moderna författares livsåskådning.

När Jane Addams i slutet av förra året hemkom från den resa runt jorden, som hon företagit för att i både västerns och österns länder verka för fred och försörjning mellan folken, så utsände hon en julkänslning till alla världens fredsvänner, vari den märkligaste punkten är den dom, hon fäller över sitt eget lands egoistiska politik. Hon säger: "Amerikas Förenta stater, fångna i nedärvd misstro och motvilja för utländska förvecklingar, lämna i sticket de högtidliga fördrag, som ingåtts i deras namn, inskränka sin immigration, öka sina tullar och vägra att betala sina krigslån såsom förbindande till delaktighet i det internationella ansvaret. Ehuru landet producerar utöver sitt eget behov och dess handelsflotta ökas, har det icke lyckats att sätta det amerikanska överflödet på vete i förbindelse med den europeiska bristen på bröd. — — — Mätte julen obarmhärtigt väcka denna från Europa stammande nation på det den icke en dag, ifall den fortsätter sin själviska isoleringspolitik, skall komma till bitter insikt om den förbannelse som drabbar den, som endast söker sitt."

Visserligen är Jane Addams en modig kvinna, som ej fruktar att stå ensam, men denna gång tyda tecken på, att hon bakom sig har en ej obetydlig folkopinion, synbarligen till stor del buren av landets kvinnliga medborgare. När sålunda för omkring ett halft år sedan mr Bok — utgivare av Amerikas största kvinnotidskrift

— utlyste en pristävling angående det mest utförbara förslaget "till Förenta staternas deltagande i arbetet för världsfredens bevarande", så hörsammades hans upprop av ej mindre än 22,165 tävlande, däribland, utom enskilda personer, högskolor, kyrkosamfund, ekonomiska och sociala korporationer. Priset utgjordes av 100,000 dollars, varav hälften skulle utbetalas till vinnaren genast, resten då hans förslag gillats av Förenta staternas senat, eller, efter vidtagen folkomröstning visat sig äga erforderligt stöd i folkopinionen. I prisjuryn sutto sju personer, däribland flera auktoriteter för det utrikespolitiska området, diplomater, politiker, militärer samt en kvinna (Ellen Fitz Pendleton, president för Wellesby College). Om denna jurys långt gående fredsvilja vittnar följande i motiveringen till prisutdelningen gjorda uttalande: "Det är juryns enhälliga förhoppning, att den första frukten av den samverkan mellan folken, som skall följa om det utvalda förslaget antages och genomföres, måtte bli ett allmänt förbud för tillverkning och försäljning av krigsmaterial."

Det prisbelönade förslaget, populärt kallat "Peace plan n:r 1469", präglas naturligtvis, på grund av villkoret att det skulle vara "antagligt", av stor försiktighet, men utgör dock ett bestämt framsteg från den nuvarande passiviteten. Anslutning till Nationernas förbund skall sålunda ske blott under förutsättning av flera

ändringar i förbundsakten, men däremot förordas omedelbar anslutning till skiljedomstolen i Haag samt en utsträckning av Förenta staternas deltagande i förbundets sociala och humanitära verksamhet. Utrymmet tillåter ej någon utförligare redogörelse för förslagens detaljer, som ju för övrigt får betydelse först, sedan det gillats av den amerikanska regeringen. Till en början skall det underställas folkomröstning och för denna pågå för närvarande väldiga förberedelser. Nittiotre organisationer av vitt skilda slag och med ett sammanlagt medlemstal av över 50 millioner ha erbjudit sig att sprida röstsedlar, tusentals tidningar medverka, 120,000 präster skola framlägga förslaget för sina församlingar, 500 högskolor och universitet ha upptagit det till diskussion o. s. v.!

Så låter det på äkta amerikanskt vis. Men även den som ej bländas av siffror, kan ej förneka att mr Bok på ett genialiskt sätt förstått att inrikta millioner amerikaners tankar på fredsfrågans problem, samtidigt som han tvingat dem att taga ståndpunkt till, och känna ansvaret för sitt eget lands likgiltighet för Europas läge. Betydelsen härav står fast — vare sig det belönade förslaget blir antaget eller icke. En bättre förberedelse för den fredskongress, som på inbjudan av Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet i början av maj skall äga rum i Washington, kan ej tänkas.

Världskrigets rika erfarenheter

ha icke kunnat på långt när som sig bort tillgodogöras, — så heter det i försvarsministrernas anförande till regeringsförslaget i försvarsfrågan. Yttrandet gäller väl närmast beväpning, utrustning, flygväsendets utveckling m. m. men torde kunna stå som motto över hela försvarsorganisationen. Den hårda nödvändigheten att inskränka tillgodogörandet av "världskrigets rika erfarenheter" har skapats av hoppet om att kunna ernå samling kring en linje, som skulle bli en gyllene medelväg.

Världskrigets rika erfarenheter sträckte sig förvisso långt utöver rustningarnas tekniska detaljer. De fastslog övertygande nog, tyckes det, falskheten i dogmen: "Vill du fred, så rusta dig för krig", som narrat folken in under försvarsbördor, som blivit deras olycka.

Under krigets vända ropades anklagande till de ledande från deras offer att hade det tidigare kostats på fredsarbetet endast en ringa del av vad som offrades på krigsberedskap, så hade kanske hela den blodiga tragedien aldrig gått i scen.

Krigspolitikens fullständiga misslyckande just för det bäst rustade och mest övade folkets armé och segerns tomma intighet för den segrande ha rehabiliterat fredsprincipen. Lystringsordet till de nya skarorna av i dag har av en världsklock statsman omformulerats till ett: Vill du fred, så bered freden. Det aktiva arbetet för freden bör komma i första planet och därefter vad folket oundgängligen anser sig behöva till neutralitetsskydd.

Men att under den snabba utveckling, som nu råder på alla, icke minst på de till militarismen hörande kemisk-tekniska, områden, fastställa en militärrapparat, avsedd för lång tid framåt, synes icke stå i relation till världskrigets rika erfarenheter. Ingen torde ha glömt hur hastigt F-båtens strålände sol sjönk vid horisonten. Snart är det den allmänna värnpliktens tur att träda i skuggan. Fästningarnas roll är i det närmaste utspelad och de hundratals millioner, som lagts ned i dem kunde fått en mer givande användning.

"Det ligger makt uppå", heter det från högerhåll, "att våra ärorika traditioner och Sveriges kronas anseende utåt bevaras." Därom är nog Sveriges folk ense. Frågan är endast: vilka ärorika traditioner?

Försvarsremissdebatten.

Då statsministern talade vid slutet av debatten i andra kammaren förklarade han sig ändock, trots allt av kritik som framkommit, hysa förhoppningar om att försvarspropositionen från alla håll skulle prövas från objektiva synpunkter. Som det subjektiva och objektiva vid bedömandet av en fråga som denna mindre än annars är fallet torde kunna hållas strängt åtskilda, så uppvisade också diskussionens behållning en rikedom av nyanser inom den mängd av partigrupperingar, vår riksdag i sig innesluter.

Från högerhåll riktades av en hel mängd talare med herr Lindman i spetsen en detaljerad positiv kritik mot regeringsförslaget. Kostnadsramen blev icke godkänd, övningstiden var för kort, kavalleriet och fästningsregementena få icke slopas och anslagen

till flottan voro otillräckliga. Och man förbehöll sig all frihet vid den kommande kraftmätningen i utskottet.

Från frisinnat och liberalt håll höjdes ej nu så många röster, men så mycket mera komma deras betydelse framdeles att göra sig gällande. Vad neutralitetsförsvaret egentligen kan anses böra kräva, blir väl för de flesta av dessa det avgörande.

För socialdemokraterna syntes regeringsförslaget trots "ansatser i rätt riktning, för onödigt betungande och för mycket fastbundet vid de gamla uppfattningarna för att ett ögonblick från vår sida kunna reflekteras på". Principen för neutralitetsförsvaret gäller där främst "en liten, men för sina uppgifter lämpad flotta samt ett utvecklat luftvapen". Kommunisternas dubbelställ-

ning till rustningar och militarism har aldrig förr blivit så tydligt deklarerad som nu. "Inte en man, inte ett öre" till det *borgerliga* försvaret, men — revolutionens eller såsom det hette, arbetarnas och böndernas väpnade armé måste finnas inom landet. För vilken yttre fiende den ansågs behövas, nämndes inte.

Avrustningstanken var emellertid icke helt bannlyst ur debatten, ehuru endast hägrande i en ljusnande framtid.

Efter remissdebattens första akt vidtager nu den andra akten av försvarsfrågans drama bakom det särskilda utskottets dörrar.

Det enda sannolika synes vara att utskottet kommer att, efter alla direktiv som givits, få utarbeta ett helt nytt förslag.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 9, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Redaktör *Ellen Hagen*
Mottagningstid kl. 1—3 e. m. (utom
onsdagar).
Telefon Norr 282 42.
Elin Wägner, Lund. Tel. 26 03.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 5: 50, halvår kr. 3: —,
kvartal kr. 1: 50, månad kr. 0: 50.
Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats 22 öre
Efter text 20 »

Linköln Bloms Boktryckeri A.-B.
STOCKHOLM 1924

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmströmsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten.
Bouppteckningar. Förfrågningar från lands-
orten besvaras omgående.

Eva Andéns Advokatbyrå

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Doktor E. Beckmans
Hefluftsinstytut.

REUMATISKA ÅKOMMOR.
Värme-, diatermi-, sol-, tesla-, massage-
behandling. Vard. utom lörd. ½ 3—4.
Tel. 105 52. Barnhusgatan 12. Stockholm.

Sjukg., Massage Elektr.

i olika former.
Värme-, sol- och teslabehandling.
SYSTEM ESTER.
Exam. sjukg. och sjuksköterska.
Västmg. 49. Stockholm. Vasa 70 57.

Barnm. Alma Axelsson

Förlossningshem Linnegatan 19,
Stockholm.
Mottager inack. även på längre tid.
Välrek. Billiga priser.

Privatpraktiserande barnmorskan
Agda Olsson

Skånegatan 81, 2 tr. Tel. 201 28

Tidsstämming.

Vi genombrottsbarn,
Vi barn av en dödsdömd tid,
Vi rolösa, rotlösa
Släkte, som ingen känns vid.
Vår kamp är så hopplös, så hård
och tom,
Det är en kamp mot livets fattig-
dom,
En kamp, där allting ramlat,
Vad släkte efter släkte ramlat.
Vi ha ej hemortsrätt i det för-
flutna,
Och ingen framtidsbrygga skön-
jes än.
Vi äro utestängda och förskjutna,
I fiendskap med allt, med ingen
vän.
Vi hoppas intet, veta blott
Att ensamhet är våra själars lott.
Vi trötta, förpinade.
Släkte, som ingen känns vid,
Vi genombrottsbarn.
Vi barn av en dödsdömd tid.

Gwendolen Fleetwood.

Viljan att förstå.

Äv *Ebba Holgersson.*

Redan när uppropet om bildan-
det av ett nytt kvinnoförbund,
stödande Folkpartiet, blev syn-
ligt i pressen, stod det klart för
många nykterhetsvänliga kvinnor
tillhörande Frisinnade Kvinnors
Riksförbund, att här stod man in-
för något, vars tillkomst åtmin-
stone delvis måste bero på miss-
uppfattning och felbedömning. —
Det mest sårande för oss för-
budskvinnor var, att man här in-
te räknade med eller i varje fall
inte tillmätte vårt nykterhets-
intresse någon betydelse. Detta,
att vi, som fallet är med många
av oss, tillhört nykterhetsorgani-
sationer i 10—20 år, utgör icke
någon som helst borgen för att vi
vare sig inom Frisinnade Kvin-
nor eller i vår politiska gärning
i övrigt skulle förmå (eller ksan-
ske man menar *våga?*) vara bära-
re av t. o. m. förbudstanken! I
svaren på frågan vad meningens
egentligen var med det nya kvin-
noförbundet, få vi också veta, hur
vi som frisinnade kvinnor se på
nykterhetsfrågan. Den är en "de-
talj", en "bisak", som vi "kalla"
kunna betrakta. Är det då möj-
ligt, att den, som gripits av en
stor fråga och önskar se den löst
— verkligt och ej blott till nam-
net löst — plötsligt kan tappa
bort sitt intresse och bli "kall"
endast därför att han befinner sig
bland sådana, för vilka icke hel-
ler andra stora frågor äro detal-
jer? Emellertid bära dock de tre
av kvinnor avgivna svaren vitt-
ne om ärlig övertygelse, även om
obekantskapen med Frisinnade
Kvinnor är märkbar. Veta de
femton undertecknarna t. ex. nå-
got om det intresse och den tid,
som förbundet särskilt efter om-
organisationen ägnat åt just nyk-
terhetsfrågan, nu senast genom
tillsättandet av ett s. k. nykter-
hetsutskott, bestående av 4 med-
lemmar, av vilka 3 äro välkända
förbudskvinnor? Vi våga tro,
att kvinnor här skulle förstätt
kvinnor, därest ett närmande
gjorts, och man mött varandra
med förtroende. Det vore kanske
ej försent ännu?

Men är det då verkligen en-
dast kvinnor, som tagit initiati-
vet? I sista numret av De Fri-
sinnade lämnas nämligen också
ett redaktionellt "svar" på den
fråga, som givetvis är ställd till
initiativtagare och undertecknare.
Man kunde ju väntat, att kvin-
norna själva tilltrots lämna för-
klaring. Kommer därtill den
ton, som går igenom detta "svar"
och där en av vårt lands mest ak-
tade kvinnor, vars politiska gär-
ning är burens av rättrådighet och
idealitet, utsättes för ett klander,
alltgenom präglad av missförstå-
else. Det är ingalunda för att
försvara fröken Tamms "fram-
fart" på vilken måhända Emilia
Fogelklous ord om *inre befall-
ning* i motsats till *förhåvelse* kun-
na passa, men eftersom andra
måhända bedriva liknande "tra-
fik", så är det oss en plikt att ock-
så i detta bjuda till med en för-
klaring. Ett är tydligt: Frisinnade
Kvinnors ställning saknar
på många håll förståelse. Åter-
står att se om också *viljan* till
förståelse skall fattas. —

Först ett par anmärkningar. Fri-
sinnade landsföreningen och dess
medlemmar sitta naturligen ej in-
ne med ensamrätt på verklig för-
budstrohet; Frisinnade Kvinnor
har mer än nykterhetsfrågan på
sitt program. Att man tror det

Ljusning.

Äntligen börjar man kunna
skönja en ljusning i det europei-
ska läget. MacDonalds tillträde
till makten har åstadkommit en
starkare omsvängning i situati-
onen än vad många väntat hoppas.
Läget är naturligtvis alltför
oklart och ingenting positivt har
ännu uppnåtts, men det är icke att
missstaga sig på, att de krafter,
som önska samförstånd och fred
snarast möjligt på grundval av
vad som är rätt och billigt, nu ar-
beta under mycket gynnsammare
förhållanden än blott för några
veckor sedan. Den förnämsta or-
saken härtill är givetvis rege-
ringsskiftet i England. MacDo-
nald har visat sig vara en man
med ganska resolut vilja. Hans
utan krumbukter givna erkännan-
de de jure åt Ryssland har tyd-
ligt nog visat, att han icke är sin-
nad att låta sin handlingskraft
förlamas av en massa ovidkom-
mande hänsyn. Han har i stället,
under mycket hänsynsfulla och
sympatiska former, ådagalagt en
mycket fast vilja att gå direkt på
målet. Detta känner man också i
Paris, där betydligt medgörligare
vindar börjat blåsa. Man bör-
jar av allt att döma bli en smula
betänksam inför faran av en full-
ständig isolering, vilken kan bli
följden, om den hittills bedrivna
politiken fortsättes med samma
energi ännu en tid framåt. Det
viktigaste tecknet på denna be-
gynnande betänksamhet är att det
öppet börjar talas om ett utrym-
mande av Ruhr. Det har gått så
många rykten om att expertkom-
missionen skall komma att fast-
slå, att Tyskland kan betala en-

förre framgår bäst därav, att de
förbudsvänner — ingalunda blott
kvinnor — som utträdde den 27
maj, inte längre tagas på allvar.
I det nämnda svaret i De Frisinnade
står nämligen: "Men detta
(att fröken Tamm är Frisinnade
Kvinnors politiskt mest fram-
skjutna kvinna) har icke hindrat
henne att praktisera neutraliteten
gent emot Frisinnade Landsföre-
ningen på det sättet, att hon icke
blott — trots att hon förklarar
sig alltför vara förbudsvän själv
utträtt ur Frisinnade Landsföre-
ningen, utan" — och här följer
en lång anklagelselista över vad
fröken Tamm gjort för att förmå
frisinnade att ställa sig utanför
de båda politiska fraktionerna.

Det, som kan komma mest ont
åstad är icke, att man sätter
likhetstecken mellan förbudsvän
och medlem av Frisinnade
Landsföreningen, — den saken
vederlägger sig själv, — utan
det är att man anser sig ha rätt
att tolka Frisinnade Kvinnors
neutralitet efter eget behag och
därvid göra gällande, att denna
förbundsneutralitet utövar tryck
på medlemmarna, när det gäller
deras personliga ställningstagande.
Det är nämligen *trenne* vägar,
som stå medlemmarna öppna:
Frisinnade Landsföreningen,
Liberala partiet och — i avvaktan
på vad möjligen skall bli —
vildarnas väg. Alla medlemmar
med samma rätt till aktivitet. I
detta sammanhang vilja vi tilläg-
ga: Låt oss en gång för alla få
bort talet om neutralitet till nyk-
terhetsfrågan. Det är splittrin-
gen och partierna det gäller.
— Förbundets neutralitet har
obrottsligt upprätthållits av så-
väl ledare som "ledda".

(Forts. å sid. 6.)

Praktisk idépolitik.

Av *Ellen Kleman.*

På det yttersta i dessa dagar
har kongruensen av personlig
grundåskådning och praktisk
partipolitik blivit en brännande
aktuell fråga på liberalt svenskt
håll. Inom frisinnade kvinnors
läger har problemet ställts på sin
spets genom att dessas tvenne
främsta representanter inom prak-
tisk politik, de två frisinnade
kvinnliga riksdagsledamöterna,
deklarerat sin vildeståndpunkt då
deras samveten ej tillät dem
kompromissen att tillhöra vare
sig den ena eller den andra spill-
ran av den förutvarande Frisinnade
landsföreningen.

Slikt hävdande av individuell
övertygelsefrihet har givetvis ur-
skilda synpunkter framkallat in-
vändningar — för att begagna ett
milt uttryck. För en och annan
är själva problemställningen obe-
griplig. Det finns faktiskt — för
dem själva — så lyckligt avpas-
sade individer, att deras överty-
gelse, fullt ärligt, följer parti-
programmets genom åren slingrande
kurvor utan några som helst an-
fäktelser och vad är under så-
dana förhållanden mera självfal-
let enkelt än att man i vått och
torrt skall gå med partiet. För
andra åter står troheten — quand
même — till partiet som det över
allt annat viktiga. Det kan gälla
en röst vid valen, det kan gälla
ett mandat i riksdagen, partisoli-
daritet och samverkan få av ingen

dast under förutsättning, att det
återfår sin fria förfoganderätt
över Ruhrområdet. Skulle ett
dylikt utalande komma att göras
från det hållet, möter den fran-
ska politiken därmed sin svåra
stund, medan MacDonalds tillfäl-
le blir så mycket mera gynnsamt.
I alla händelser måste den när-
maste tiden motses med mycket stort
intresse. Efter alla misräkningar
och svårigheter är det klokt
att icke vara alltför optimis-
tisk, men det är likväl anledning
att med större förtröstan se fram-
tiden an.

För vännerna av Folkförbun-
det och dess starkande är den ljus-
ning, som inträtt, särskilt betydelse-
full. MacDonald torde nämligen
icke komma att försumma nå-
got tillfälle att stärka denna över-
nationella sammanslutning. Det
uppgives, att han krävt och erhå-
llit Rysslands beredvillighet att
inträda i förbundet, och att han
önskar Tysklands snara anslut-
ning är allmänt bekant. Ett Lon-
dontelegram uppger till och med,
att Tysklands upptagande skall
bli en av de första frågor, som
den nya regeringen kommer att
framlägga till behandling. I sam-
band härmed talas det även om
ett urtima möte med folkför-
bunds församlingen.

Samtidigt med dessa växande
utsikter för Folkförbundet i Eu-
ropa syns även ett stegrat in-
tresse för detsamma vara under
hastigt uppvaknande i U. S. A.,
där en väldig rörelse för anslut-
ning håller på att startas. Allt
som allt bära de senaste dagar-
nas händelser och många rykten
vitnesbörd om, att den länge ef-
terlängade ljusningen med all
sannolikhet nu på allvar är i an-
tagande. Att denna omständig-
het borde vinna det största be-
aktande hos oss vid den nu före-
stående lösningen av försvars-
frågan, är självklart.

Liber.

grund riskeras. För hänge dessa
uppfattningar står emellertid
fast, att det är på det gamlas vä-
gar man måste gå fram, att kvin-
norna framför allt inte få fron-
dera mot dagens partipolitik och
i "missriktad individualism offra
sitt politiska inflytande".

Partipolitik är byggd på kom-
promissande, mer och mindre. Li-
beral politik betingar genom själ-
va sin utgångspunkt en i vidast
möjliga måtto kompromissfri
grund, eller den faller på sveket
mot den idé, som är dess bärande
kraft. Här är inte ögonblicket
att ingå på vad som under årens
lopp i det senare avseendet syn-
dats hos oss inom den frisinnade
partiorganisationen. Det är
nog att peka på att den sedan
länge fortgående söndermalning-
en av partiet och den nu sist
fullbordade sprängningen båda
ha varit de oundkomliga följderna
av försyndelser på denna
punkt.

Men just därför har självbesin-
ningens stund i detta nu slagit för
de liberala idéernas bekännare.
Det gäller mera än att bestämma
huruvida man vill tillhöra den
ena eller den andra fraktionen av
det gamla partiet — och fullgöra
trogen partitjänst inom den man
väljer. Frågan är framför allt
huruvida det över huvud taget
finns rum för det man personligen
omfattar som verklig liberal-
ism inom de tvenne partidelar,
som var för sig nu proklamera sig
som bärarna av frisinnets idéer
i vårt land.

Utänför dem, som inte ens ha
känning av partiåskådningens
tvång, och dem, som tänka sig
partiet främst och injämkandet
av de personliga uppfattningarna
i detta som det av denna grund
självfallna, står en falang som
menar, att först ur individernas
övertygelse växer partibildningen
fram. Att således endast i den
män partiet är uttryck för denna,
realiserar det sin idé.

Med nödvändighet följer här-
av något som givetvis är överras-
kande för den partitroende: att
företrädarna av denna uppfatt-
ning kunna komma till det tanke-
slutet att de existerande partierna
faktiskt ej hålla måttet. Av
denna anledning begära de då ett
nytt, i stället för ett stagnerande
gammalt. Och de göra sig inte
endast på grund av eget samvets-
tvång fria från partigränser, som
inte ge rum för det som skulle ut-
göra partiets bärande idé, utan
mena därtill att det måste skapas
ny rymd just för denna. De anse
helt enkelt att själva den hopplöst
prekära situation, som är de nu-
varande liberala och frisinnade
politiska partiernas, i sig poäng-
terar nödvändigheten av en fun-
damental omdaning av såväl den
praktiska partipolitiken som av
deras personliga uppfattningar,
som nämna sig anhängare av li-
beralismen.

Att detta blivit utsagt och ge-
nom handling manifesterat bör ej
behöva skrämja dem som nit-
älska för liberal svensk partipoli-
tikens framtid. Det tål vid att taga
denna sak på lång sikt, det är fle-
ra och större värden som stå på
spel än årets valresultat och parti-
ernas därav följande representa-
tion i de närmaste årens riksdagar.

Vem vågar för övrigt sva-
ra för att det inte är till och med
partitaktiskt klokt och därtill
praktiskt lösnande — i fråga om
att vinna anslutning till partiet
— att till sist stå upp rakryggad
för dess idé?

Den italienska deputeradekam- marens upplösning.

Av fil. doktor *Gunhild Bergh.*

Mussolini inför nyval.

Med upplösningen av deputeradekammarerna och utlysandet av nya val har Mussolini tagit det första, betydelsefulla steget mot en återgång till mer lagliga förhållanden, och det är påtagligt att detta hälsats med lättnad och tillfredsställelse ej blott av oppositionspartierna men även av en stor del av fascisterna själva. Det har nämligen länge varit tydligt att också bland dessa senare finnas många, som anse det hittillsvarande tillståndet som ett provisorium, som ej bör ytterligare förlängas.

Visserligen blir väl skillnaden realiter mycket ringa. Ty även utan "prolongerandet" av den fullmaktslag, som betryggade den fascistiska diktaturen efter revolutionen i oktober 1922 och som utgick med år 1923, torde Mussolini fortsätta att regera utan att väsentligt påverkas av parlamentet. Mussolini har aldrig fördolt att han under sin tid som deputerad lärt ett djupt förakt för den parlamentariska institutionen överhuvud och en fast övertygelse om att denna, åtminstone i sin nuvarande form, ej motsvarar den moderna tidens krav. "Det är ett misstag", har Mussolini sagt en gång, "att tro att en institution som en gång varit av betydelse kommer att förbli av betydelsefull för all framtid. Då parlamentet inrättades, funnos ej de många, modernare institutioner, som nu övertagit dess funktioner. Varje sekel har sin historia och sina institutioner." Mussolini har, som bekant, tidigare varit journalist och bekänner ofta sin längtan tillbaka till detta yrke, vilket han tillmäter en utomordentlig vikt. "I tidningarna", fortsätter han i samma nyss citerade tal, "diskuterar dagligen alla frågor och dessa behandlas så gott som alltid av verkligt sakkunniga. Tidningarna läser jag alltid och tillgodogör mig det jag finner däri av värde. Av vad nytta är det då, att en deputerad upprepar för mig i parlamentet vad jag redan läst i en tidning, att han säger till mig där vad han lika gärna kunde behandlat i en tidningsartikel?" Och även nu, när Mussolini alltså, som sagt, beslutat sig för en återgång till ett konstitutionellt samarbete mellan olika partier, tröttnar han ej på att upprepa sitt förakt för partiväsen i allmänhet och parlamentarism i synnerhet. För en vecka sedan inaugurerade han valkampanjen med ett tal vari han föraktfullare än någonsin klargjorde sin ställning som "antiparlamentar" och förklarade, att den fascistiska regeringen "skall stå över alla partier och utom varje parlamentarisk beteckning", och ett par dagar därefter förkunnade han på nytt, att han ansåg "valupptaget" vara ett slags nödvändigt

ont ehuru dock av mycket ringa betydelse, och att han för sin del ägnade sin tid och sina tankar åt "problem som äro långt betydelsefullare för nationens tillvaro och framtid än det att utvälja namnen på dem, som i morgon skola kalla sig nationens representanter".

Den nya fascistiska vallagen.

På ett sätt kan man ju också säga, att de förestående valen ej äro av stort intresse. Om de nu skola kallas val, ty i själva verket blir det fråga om ett slags folkomröstning. Enligt den valreform, som Mussolini genomdrev i juli sistlidna år, utgör nämligen Italien en enda valkrets, uppdelad i 20 "regioner", och det parti, som vinner majoriteten av det samlade antalet röster erhåller $\frac{2}{3}$ d. v. s. 356 av de 535 mandaten under det att den återstående tredjedelen fördelas proportionellt på de övriga partierna. Det betyder följaktligen ingenting ur fascistens synpunkt skulle segra överallt t. ex. i Syditalien, där den av allehanda skäl är och förblir en importartikel, då regeringslistan föreligger färdig den 26 februari kan den sägas praktiskt taget vara godkänd av väljarne, sex veckor innan ännu några av dem lagt sin röstsedel i en valurna.

Denna metod är, enligt Mussolini, ägnad att bota på det lyte, som främst vidlåd det nu upplösta parlamentet, det nämligen att det utgjort ett uttryck visserligen för de olika politiska partierna inbördes förhållande, men icke varit i stånd att skänka regeringen annan majoritet än den av en mer eller mindre tillfällig kvalition av minoriteter. Genom den fascistiska vallagen får däremot "folket möjlighet att ange de direktiv, som det gillar" och samtidigt "tryggas bildandet av en enhetlig regering, som kan följa dessa direktiv utan att riskera manövrar från otåliga minoriteter eller från en otrogen majoritet." Endast stödd av en fast och pålitlig majoritet kan en regering få tid och lugn till att utföra ett gott arbete. Det är en felaktig uppfattning, har Mussolini vid ett annat tillfälle förklarat, att anse oppositionen helig och oanfäktbar och i besittning av alla rättigheter, under det att en regering har skyldighet att ständigt och tålmodigt vara skottavla därför. Den liberala regimen i Italien har, enligt fascistens lära, givit den enskilde allt för mycket makt och frihet och därigenom berövat staten dess styrka och auktoritet. Resultatet har blivit svaga regeringar, allt för osäkra för morgondagens öde för att kunna fullfölja en målmedveten och energisk politik och nödsakade att alltid lämpa sig efter fluktuationerna inom parlamentets olika grupper.

Italien ingen jordmån för verklig demokrati.

Mussolini anser att demokratin begått självmord i Italien som anorstädes. Snarare torde man emellertid kunna säga, att vad Italien beträffar, ett verkligt demokratiskt styrelsesätt knappast någonsin tillämpats. Under de 22 år t. ex. som konung Umberto regerade förekommo 21 ministerkriser, men näppeligen någon av dessa var av parlamentarisk art. Om

en minister mötte ett alltför starkt motstånd i kammaren upplöstes den av konungen eller också bytte han ministär, (det italienska kabinettet är ju enligt statuterna "konungens ministär") men i det senare fallet förblev regeringsmajoriteten densamma, de som stödde Crispi stödde sedan Rudini och därefter Giolitti. Något verkligt samarbete med parlamentet förekom endast i undantagsfall. Giolittis många och långa regeringar voro ju egentligen blott maskerade diktaturer, under vilka kammaren i verkligheten var lika maktlös som under det nyss förflutna året. Man torde kanske också kunna säga att diktaturen passar för italienarna. Utpräglade individualister som de äro, ha de en ytterst påtaglig oförmåga att samarbeta med varandra, vilket gör att de ha svårt att förstå det demokratiska styrelsesättets principer och relativt lätt i stället att böja sig för den enskilde mäktiges auktoritet. Hela Italiens långa historia igenom har demokratisk styrelse varit sällsynt, ty även om den kallades så emellanåt t. ex. i de medeltida stadskommunerna, var den dock i själva verket i hög grad hierarkisk och folkets "deltagande" bestod blott i, att det ibland reste sig till opposition och ersatte en despot med en annan.

Denna allmänna beundran för "den starke mannen" är en av de många orsakerna till Mussolinis och med honom fascistens seger. Framförallt det sista decenniets regeringar ha varit så hållnings-

lösa att även icke-fascister känt det som en lättnad att erfara en målmedveten styrelse. Samma missnöje med den förutvarande förvirringen gör att oppositionspartierna, som ovan antytts, glädja sig åt kammarupplösningen även om de aldrig så mycket klandra den nya valmetoden. Just därför att det parlamentariska arbetet i Italien så föga byggs på principer och så mycket på lokala intressen och personliga intriger, har ropet på dess sanering blivit så högljutt inom alla partier. Parlamentets förnedring och förödmjukande blev till sist både fascister och antifascister alltför olidlig.

Oppositionen i Italien är nämligen icke död, om det också ibland ser så ut och om den också nu under valkampanjen och valen torde komma att göra sig föga gällande. Ty dels dämpar censuren alla meningsyttringar, dels bär det italienska emot att så att säga bråka i onödan. Italienaren tycker om att bolla med stora och granna ord men bakom de vackert formade och till synes så lidelsefulla fraserna gömmer han ett gammalt kulturfolks kyliga skepticism. Han vet att allt skiftar, och icke minst politiska idéer och styrelseformer, och under en tidpunkt då han har ringa utsikt för att göra sina speciella synpunkter gällande föredrar han därför att hålla sig neutral eller — stundom — att följa med strömmen.

Roma 3 febr. 24.

Gunhild Bergh.

"Margareta"
Mönstret
№ 147

Smakfulla mönster

och vävnadens oklanderliga jämnhet är, vad man genast lägger märke till hos HOLMA dukar och servietter.

Den för alla Holmavävnader använda speciella tillverkningsmetoden skyddar materialerna så väl, att varje tråd i den färdiga vävnaden besitter full slitstyrka. Därav HOLMA vävnadernas utomordentliga hållbarhet. Till salu i alla välsorterade manufakturaffärer.

HOLMA

BORDDUKAR,
SERVIETTER,
HANDDUKAR

"RIDDAREN I GRÖNT FÄLT"

HOLMA-HELSINGLANDS LINSPINNERI- & VÄFVERI A.-B.
MADÄNGSHOLM.

Spaniens konung inför den helige fadern.

Då spanska konungen och drottningen nyligen besökte Rom, hade 400 år förflutit sedan en spansk konung gästade Vatikanen. Konung Alfonso höll därvid ett långt tal inför hans helighet, vilket slutade med dessa ord:

»På samma gång vi önska, heligaste fader, att, medan ni är lotsen för den helige Petrus skepp, freden, himmelens dotter, må råda på jorden, och att de hinder må försvinna, vilka kätteriets och otrons politik har uppställt emot vår religions triumfala framsteg, vilja vi även önska att kyrkans makt må utvidgas över hela planetens rundel, och att i världen ej må finnas mer än en hjord och en herde; och på samma gång vi vörnadsfullt anhålla om eder faderliga välsignelse åt Spanien, åt den kungliga familjen och åt den tappra här som i Afrika strider för att där inplantera rättvisa och civilisation, lova vi på det högtidligaste, helige fader, att, om en dag såsom uppfyllelse av det valspråk, som enligt den helige Malakias tillkommer edert pontifikat: »Fides intrepida», tron fordrade av katolikerna större offer, spanjorerna icke skulle undandraga sig vad offer det vara må, om eders helighet, såsom en ny Urbanus II, företoge korståg emot fienderna till vår heliga religion, och Spanien och dess konung, osvikligt trogna edra bud, skulle aldrig desertera från den hederspost, som deras ärofulla traditioner anvisa.»

Talet som väckt mycken anklag i Spanien, kunde säkerligen lika väl hållits för 400 år sedan!

Glöm ej prenumerera

på

TIDEVARVET

MÖBLER

i olika modeller och träslag.

Billiga priser.

Egna snickeri- och tapetserareverkstäder

Björks Möbelaffär

Gamla Brogatan 30, Stockholm.
Telefon 88 41.

ANMÄRKNINGAR

AV
K. J.

Nationella lustspel.

Det var ett grant historiskt minne vi nationellt samlade oss kring i förra veckan. Och tänk att jag hade, som det vulgärpsykologiskt heter, alldeles glömt bondetåget! Vilket exakt uttryckt vill säga att fenomenet låg som en insvept klenod på botten av mitt medvetande under tio års anhopning av internationella sensationer. Bara den lättaste ruskning behövdes för att det skulle åka upp till ytan i allt sitt majestät.

Visst minns jag bondetågets sköna dagar i Aranjeuz. Det var den enda gång i mitt alltför sobra liv som jag omfläktades av karnevalsstämning. Inte som om de tretti tusen bönderna skulle ha varit utklädda, de var säkert äkta hemmansägare till sista man, men stockholmarna! Sedan Fersens mordet hade man aldrig sett dem så yra. Ens äldsta och mest genomskådade bekanta uppträdde plötsligt oigenkännliga i blågul mask, tjöt folkliga slagdängor och strödde ut skurar av patriotiska konfetti. De var inte behagliga att komma när men ganska roliga att iakttä på skyddat håll. Vad gick åt dem? Jag förmodade att de aldrig hade skådat bönder förr och erinrade mig gillande en uppsaliensares visa beslut att "gå ut på landet och se män och kvinnor i det verkliga livet".

Under dessa förtrollade februaridagar var det verkliga livet suspenderat. Var morgon vaknade Jeppe i baronens säng, och baronen passade beskäftigt upp i förhyrd demokratkostym (som kanske inte gick riktigt om honom) och utan ringaste malis. Hans prestige tog ingen skada av gemenskapen, ty Jeppe uppförde sig beundransvärt. Man såg tre resliga dalmasar blotta huvudena för sin värds namnplåt innan de tryckte på dörrknappen — "han är ju greve", viskade de med andakt. Men för riksdagsmän lätades väl inte på hatten, ty även de var suspenderade i karnevalen.

Denna makalöst snabba representationsreform undgick inte ens den ytlige betraktare som likt mig absorberas av tingens moraliska och pittoreska sidor. I årtal hade parlamentarismen haft en dålig press, den splittrerna farsoten parlamentsleda var utbredd i de bästa kretsar, man funderade hopplöst hit och dit på ett remedium, och se där kom tretti tusen starka karlar med boten!

Det var alltså inte underligt att nyheten om den balda bragd som utgjorde kärnan i vårt saturnaliegyckel brusade med en festlig klang genom det sjuka Europas telegraftrådar. Idén föreföll alltså inte oäven därnere, de statsklaka började se sig om efter en befolkningsklass att driva samman med milda gisselslag, men vid nogare besinning föredrog de att fösa hela nationerna med blodiga, vilket alltid faller sig lättare.

Men minns man nu också vår lilla tillställning gjorde starkast effekt? Förmodligen inte, ty man är, om sanningen skall fram, ganska ovetande i sin samtids kuriösaste krönika. Jo det var i de saliga suffragetternas läger. Bondetåget och Pankhurstarna, det är för mig en oupplöslig idéassociation.

Sant är att suffragetternas väsen i många huvudstycken avgjort skilde sig från bönders. De röjde till exempel en missaktning för egendom lik de första kristnans och en bekymmerslöshet gentemot polisen som saknar förebild. Men de tedde sig precis lika helgjutet nationella som en Leksandskulla i sin Skansendräkt. Deras kampmetoder var alltigenom hemgjorda och tälde inte att exporteras. De visste att Emerson hade listat ut en skarp sanning när han skrev att engelsmännen svårligen kan läsa en princip annat än vid ljuset av en eldsvåda. Och de bestod lyse utan knussel som rebelliska landsmän före dem, dock med den tänk-

värda nyansen att ingen levande varelse förbrukades vid illuminationen.

Denna strikta nationalism ger en verkligt smickrande relief åt den förtjusta uppmärksamhet Pankhurstarna ägnade vårt kära bondetåg. De hade länge förberett en alldeles liknande massuppvakning hos Georg V, troligen med ringa förväntningar, men nu kunde Christabel jubla i sitt organ The Suffragette över det styrkande föredömet från ett litet duktigt bondland.

Gustav V:s hulda välkomnande av demonstranterna, hans fria och storslagna värtalighet rakt ur ett landsfaderligt hjärta, hans oförbehållsamma villighet att skänka sina undersåtar vad de begärde — all denna sagolika nåd intog våldsamt dessa av överheten misshandlade brittiska själar, och aldrig var en monark så populär bland suffragetter som vår. De upptändes med ens av den vackraste förtröstan till sin egen konung, och de ville knappast förutsätta annat än att han, som ensam stod över partierna och inga valmän hade att krypa för, skulle över huvudet på det tredskande mansparlamentet och den s. k. liberala herrministären skänka dem sin personliga kungäro. Måhända gick de så långt att de begynte fantisera om hovfestligheter och staden Londons kärleksfulla omsorg för deras trevnad...

Ack denna borggårdskupp hördes aldrig av. Den kvävdes nog i stillhet av polisen.

Svenska Kvinnors Medborgarförbunds

lokalavdelning i Svanö hade sitt årsmöte den 23 januari. Sedan års- och revisionsberättelse uppläst och godkänts företogs val av styrelse varvid omvaldes fru Signe Asp, fröken Ester Modig, fröken Göta Andersson och fru Alma Johansson samt nyvaldes fru Maria Wiklund och fru Lisa Gerzén. Föreningens ombud, fru Maria Wiklund redogjorde för Centralstyrelsemötet som höllits i Stockholm i början av januari månad. Därefter höll fru Olga Widgren från Stockholm föredrag om S. K. M:s uppkomst och dess verksamhet i Stockholm.

En lokalavdelning av Svenska Kvinnors Medborgarförbund bildades den 5 dennes i Strömmås. Ett 30-tal medlemmar ingingo i föreningen.

Det rätta barnskapet.

Av advokat *Eva Andén.*

III.

Vad är det nu i realiteten för skillnad mellan dessa olika slag av barn, vilka av lagstiftarna sorteras in i olika betecknade fack *huvudsakligen* med hänsyn till om föräldrarna skaffat sig ordentlig vigsel i sin förbindelse men också beroende på hur de klara de av lagen uppställda fataliteterna, exempelvis 2-årstiden för trolovningsbarnen, 6-månaderstiden för "barnen i", som rätteligen äro "barn utom", andra fataliteter onämnda.

Om vi tänker oss, att arvsrätt över huvud taget även mellan föräldrar och barn vore borttagen, skulle skillnaden mellan alla dessa sorters barn egentligen icke enligt lag vara någon att tala om, detta under förutsättning att man ej anser det förmånligare i och för sig att få faderns namn, stå under både hans och moderns vårdnad och enbart under hans förmyndarskap. En skillnad är, att "barnet i" från begynnelsen i allmänhet har sitt föräldraskap klart och namngivet under det att det alltid fordras erkännande, avtal eller dom för att få fram faderskapet till "barn utom". Men med 1917 års lag om äktenskaplig börd och de möjligheter den erbjuder för "barn i":s försättning till "barn utom" och det lagliga erkännande som häri ligger åt även det äktenskapliga faderskapets vansklighet och osäkerhet torde nog olikheten här ej vara så stor. Även den äktenskaplige fadern får ej endast med invändning om flere komma ifrån faderskapet. Han får enligt vår nuvarande svenska lag påtaga sig faderskapet för ett "barn i" liksom den utomäktenskaplige

fadern faderskapet för ett "barn utom" även om han aldrig så mycket kan styrka det berättigade i sin invändning om flera. Det är endast om fadern i äktenskap tillika kan styrka, att barnet icke kan vara avlat av honom, och även om detta ej styrkas, att barnet är avlat före äktenskapet eller under det makarna enligt domstols beslut leva åtskilda samt det ej göres sannolikt, att makarna haft samlag med varandra å tid, då barnet kan vara avlat, som han kan komma ifrån. Samt om den som påstås vara fader till barn utom äktenskap kan framdraga sådana omständigheter, att det är *uppenbart*, att barnet ej kan av honom ha avlats.

"Barn i" ha nu emellertid arvsrätt efter såväl moderne- som faderne-släkt, moder såväl som fader. "Barn utom" har arvsrätt efter moder och moderne-släkt men ej efter fadern och hans släkt med undantag för trolovningsbarn, som fått arvsrätt efter fadern, men ej efter hans släkt. De gamla utomäktenskapliga äkta barnen hade dock arvsrätt även efter faderne-släkten.

"Barn i" får faderns släktnamn; "barn utom" erhåller moderns, men kan erhålla faderns med hans samtycke. Trolovningsbarn kan, om modern-förmyndaren bestämmer det, erhålla faderns släktnamn i stället för moderns. Om trolovningsbarnet är kommet till myndig ålder kan det själv bestämma detta namnbyte, utan att behöva fråga vare sig far eller mor om lov.

Fadern och modern tillsammans ha vårdnaden, men fadern

(Forts. å sid. 6.)

Vänner av gott Kaffe!

Anmoda Eder leverantör av kaffe att expediera Eder av

Triangelns rostade kaffeblandningar,

som säljes över hela landet betydligt mera än något annat. **Triangelns utställningskaffe** i 1/2 kg:s kartonger är marknadens billigaste kaffe i förhållande till kvaliteten.

Förenade Kaffeimportörers Rosteri A. B. Triangeln GÖTEBORG.

EMILIA FOGELKLOU.

Vändningen.

— — — "Men när riddarna störtade mot varandra, föll Johannes' motståndare ur sadeln och bröt halsen. Ett skallande jubel hälsade segraren. Men denne hade vid sin fiendes plötsliga död gripits av andra tankar. I stället för att glädjas och rida fram till sin dam, som var kampens pris, vände han helt om, gav hästen sporrarna och red till klostret: han ville genast tagas dit in och bli munk..."

Så förtäljer en gammal domikanerkrönika om riddaren Johannes av Erfurt. Men den historien går igen. Mångfaldigt. Och just nu.

Några julens böcker från vitt skilda avsändare ha tillfälligtvis stämt möte på mitt bord.

Jag slår upp den översta, "The Lord cometh". Den är författad av en bland de främsta i de engelska rösträttskvinnornas kamptrupp, jur. kand. Christabel Pankhurst. Hon har vunnit den sak hon satte in allt på.

Jag får upp en sida och läser: "Som så många andra hade jag levat i en atmosfär av illusioner. Jag trodde, att bara vissa hinder togs bort, särskilt vad som låg i vägen för kvinnornas medborgerliga likställighet, då skulle vi gå med full fart mot en idealisk social och internationell ordning... Men 1918 såg jag saker och ting i ögonen... Vad jag fick klart för mig som aldrig förr var detta: felet är inte i lagar, institutioner eller det nationella och internationella maskineriet, felet är i människan.

Jag hade en tydlig och förfärlig vision av det faktum, att samma passioner, girigheter, ärelystnader, som förorsakat krigen i det förflutna, 1914 inberäknat, fortfarande skulle sönderslita och stycka nationerna. — — — Hur sant är det ordet, för en och för alla, för individen och för nationerna: 'Mig förutan kunnen i intet göra'."

Jag bläddrar vidare. Detta var bokens grundförutsättning. Men de följande sidorna röjer ingen ny tanke. De äro som kulor i något gammalt radband, på vilket ett par nya darrande händer fingrar fram de välkända ropen ur själarnas ångest och de gamla synerna om deras förlösning.

Den kampglada Christabel Pankhurst har, också hon, "gripits av andra tankar" och vänt om — mot klostret till.

Nästa bok: G. K. Chesterton, S:t Francis of Assisi.

Men hur kom väl den heliga en-

Hemmets Behov

av strumpor och alla slags stickvaror erhållas bäst och billigast genom att själv sticka dem på den moderna och sinnrika Snabbstickningsmaskinen

Record Inkomst

dessutom garanterar vi alla som vilja sticka åt oss en god och regelbunden varom erhålles alla upplysningar gratis från

SNABBSTICKNINGSAKTIEBOLAGET RECORD

Huvudkontor Stockholm, C.ela Brogatan 21
Ifyll och insänd nedanstående kupong.

SNABBSTICKNING A.-B. RECORD,
Sänd mig kostnadsfritt och utan förbindelse från min sida Eder broschyr om hemarbete.

Namn: _____ A6

Bostad: _____

Postadress: _____

Konsertföreningen, Operan och Stockholms musikliv.

Många och svårlösta äro de problem inom Stockholms musikliv som under senare år ställts under debatt. Bland dessa har en alltmör framskjutet plats kommit att intagas av frågan om en eventuell sammanslagning av Konsertföreningens orkester och Hovkapellet eller rättare sagt en borteliminerande av den förstnämnda eller, såsom frågan i lyckligaste fall formulerats, om ett samarbete mellan de båda orkestrarna. De talrika förslag till problemets lösning som framställts från olika håll fordra i regel för ett rättvist bedömande en noggrann kännedom om åtskilliga ekonomiska förhållanden och vissa statistiska utredningar. Detta hindrar emellertid icke att frågan låter sig belysas även ur allmänna synpunkter.

Som bekant har initiativet kommit från Operan närstående personer, och då är naturligen den första frågan som inställer sig: vad väntar sig Operan för fördel av en "reform" av ovan antydd karaktär? — Den som tar för sig två arbetsuppgifter lyckas sällan väl med någondera, om de ock äro besläktade. Det är en känd sanning att man inte kan tjäna två herrar. Nu har man sett hur Konsertföreningen, som helt ägnat sig åt en uppgift och i stort sett skött denna utmärkt, likväl icke gått fri från klander t. ex. beträffande proportionerna i repertoaren mellan svensk och utländsk, tysk och fransk, klassisk och modern musik o. s. v. Om nu Operan såsom något slags biintresse skulle påtaga sig uppgiften att ensam tillfredsställa publikens intresse för symfonisk musik, vem betvivlar att institutionen härigenom skulle förskaffa sig en ny ytterst sårbar punkt? Ty ingen kan med skäl betvivla att intresset för symfonikonserten är synnerligen starkt. Man förvånas sannerligen över hur talrik den publik är som även i djupaste vardagslag samlas i den sagolikt

trista lokal Konsertföreningen förfogar över. Hur mycket gör icke t. ex. en förmäligare biograf, för att nämna en mäktig konkurrent, för att lokalerna skola verka inbjudande och övriga yttre betingelser i möjligaste mån skola utöva lockelse på publiken: varma färger, konstnärlig dekorering, mattbelagda fötler, effektiv belysning, livréklädd betjäning o. s. v., vilket allt publiken får leta förgäves efter i Auditorium. Där är det faktiskt enbart musiken som lockar. Och likväl är salen nästan alltid välbesatt. Man kan inte misstaga sig på hur starkt och äkta intresset är. Vederbörande äro medvetna om, att intresset för operakonsten för närvarande är mindre, om publikfrekvensen skall falla utslaget. Men ett stort misstag vore det att söka stärka det samma genom att starkt reducera symfonikonserternas antal. Andra vägar bör man allt välja för att locka publiken till Operan igen, och går man till botten med problemet visar sig, att de åtgärder som vore de riktiga, stå i oupplöslig förbindelse med den ekonomiska frågan. Med andra ord: det avgörande är och förblir — statsanslaget!

Men, säger man, Stockholm har för små dimensioner för att möjliggöra en omfattande operaverksamhet och symfonisk verksamhet, om uttrycket må tillåtas, samtidigt: publiken räcker inte till. Man tycks tro, att i samma stund en själ vinnes för Operan går den förlorad för Konsertföreningen! Otivelaktigt betraktar man då problemet under en felaktig synvinkel. Vad som gör talet om musikalisk överbelastning berättigt, är endast det orimligt stora antalet utländska konsertgivare, alla lika anspråksfulla, som lyckliggöra vårt land och i alltjämt ökat antal trängas i konsertsalarna tävlande om publikens ynnets. Att sådana mästare som Kreisler, Pauer eller

Inom Akademien och — utanför.

Doktor E. Blomberg har i en artikel i Stockholms-Tidningen riktat ett sidohugg mot vår allra kungligaste institution, Akademien för de Fria Konsterna. Han har ock fått svar på tal av Akademiens rätte målsman, dess direktör och lärare. Ja, det är färligt att sticka handen i en bikupa — härmed är intet ont sagt om bina, vilka här utgöra det mest arbetsamma och bäst organiserade samhälle på jorden — men handen — var det bara på okynne den stacks in i kupan, då förtjänar den att samhället med alla till buds stående gaddar försvarar sig — eller vågade den sig in i det brusande samhällets fördolda celler för att rätta på något fel i konstruktionen vilken förringar och förklarar arbetsprestationen och dess resultat?

Är hr Blombergs kritik berättigad? Kritik är lik bumerangen färlig för den som kastar den, blir det ej "fullträff" återvänder den till utgångspunkten.

Furtvängler gästa Stockholm någon gång bör man givetvis vara glad och tacksam över — en isolering från utlandet vore naturligtvis av stor skada. Men när man ser hur det hela organiserats till en fullständig grosshandelsrörelse och dussintals av utlänningar bestryka hela landet från norr till söder och i vissa fall inte ge sig förrän till och med små obetydliga köpingar och municipalsamhällen renskrapats till sista öret, då inser man att alltsammans vridits på sned och att vinsten för landets musikkultur av geschäftet blir tämligen problematisk. Dessa förhållanden sammanhånga givetvis med det politiska läget i Central- och Östeuropa, och en återgång i önskvärd riktning kan nog låta vänta på sig. Nog känner man en allt starkare lust efter verkligt radikala åtgärder för det kinkiga problemets lösande, men att för Stockholms vidkommande i syfte att förbättra situationen föreslå att slopa en av de två fasta punkter som trots allt ännu finnas, det verkar sannerligen föga skarp-sinnigt!

Akademien är som en analogi till bisamhället — men även i det fullkomligaste bisamhälle kunde det ju finnas något att rätta och Akademien måste ju hava sina felletare och vedersakare — men det är väl endast bolsjevikerna som lägga saken tillrätta genom att sopa bort det hela. Så långt historiens annaler nå har det bildats akademier d. v. s. skolor kring tidens ledande och store lärare. Varje stark ljuskälla har bildat sitt eget solsystem. Endast undantagsvis genomkorsas himlarymden av kometernas lysande bana — nydanarne bryta sina egna vägar.

"Aldrig har någon lärt sig av andra", så formulerade Rodin sin livserfarenhet en gång då vi sutto förtroligt samman en skymmande aftonstund i hans stora verkstad vid Rue de l'Université, "endast naturen själv kan lära oss något, se, se, bara se, se länge, se mycket, se igen — det är allt." Och dock, har ej Rodin själv bildat skola, mot sin vilja det är sant, men ändå. —

Hr Blombergs kritik har även framkallat opposition bland konstnärerna och i Svenska Dagbladet bemötes han, sakligt förresten, av Akademiens tillfällige hyresgäst intendenten Sigge Bergström, vilken anser mera givande än den av hr Blomberg använda statistiken över procenttalet konstnärer på summan elever vore (sic) en statistisk översikt "Huru många unga damer hava i Sverige studerat konst under de närmaste 50 åren? Och huru många verkligt stora konstnärinnor ha vi haft?" Det var en rätt fyndig vändning, men vad är avsikten? Det för osökt i tankarna det gamla ordstävets: "envar herre över sin egen stackare."

Mitt inlägg här göres nu icke för att skynda konstnärinnorna till hjälp eller föra deras talan, men det har sagts mig att såväl i utlandets konstskolor som här hemma i Akademien visa kvinnorna sig som de mest begåvade, de mest lovande eleverna.

Hur kommer det sig då männe att de äro "handicaped", och ligga efter ute i livet?

Svaret ger sig själft — det blir nog olika när kvinnorna få ett

NABO är i bruket billigast.

Prova NABO en gång blott för att själv skaffa Eder en övertygelse.

Ett såväl till innehåll som utstyrelsen enastående praktverk är

Brehm: Djurens liv

av var under utgivning varande nya svenska upplaga femte bandet i dagarna utkommit.

Stockholmstidningen skriver:

"Varje nytt band av detta förträffliga, lika intressanta som lärorika arbete ger en påminnelse om, vilken stor bildnings-skatt som härmed erbjudes de svenska hemmen och biblioteken. Särskilt där uppväxande ungdom finnes, borde verket alltid finnas tillgängligt."

Enbart detta uttalande — hela den övriga svenska pressens liknande enstämmigt entusiastiska uttalanden att förtiga — bör föranleda en var att ofördörligen verkställa subskription å detta, samtids utan gensägelse förmäligaste bokverk i sitt slag.

De nu utkomna fem banden av verket, med vilka skildringen av *daggdjurens liv* föreligger fullständig, erhållas omedelbart vid subskriptionen.

Verket kommer att i sin helhet omfatta 15 band i förmälig utstyrelse och rikt illustrerade av ca 2500 bilder, varav över 500 helsidesplanscher i flerfärgstryck, etsningar m. m.

Pris 35:— kr. pr band. Förmäliga avbetalningsvillkor. Provhäfte erhålles gratis och subskription kan ske antingen i närmaste bokhandel eller ock direkt hos förlaget.

A. & B. FAMILJEBOKEN
7 VASAGATAN 7, STOCKHOLM.

ord med i samhället, när man får lika många kvinnliga som manliga konstkritiker, mecenater, museichefer, ja — varför inte Konstföreningsintendenter!

Folkunge.

NABO, det självverkande tvättämnet med bensin.

Det ligger i Edert eget intresse att göra inköpen i Konsumtionsföreningen Stockholm

faldens man, medeltidens "lille fattige" att bli artikelämne för en av världens mest glänsande kåsörer?

Boken faller upp: "Många tusen ting som jag nu delvis förstår, skulle jag (fordom) ha ansett absolut obegripliga, många ting som jag nu håller heliga, skulle jag ha skrånat om som ytterst vidskepliga, många ting som tyckas mig klara och genomskinliga nu, då jag ser dem imifrån, skulle jag ärligen kallat mörka och barbariska så länge jag såg dem utifrån"...

Och så lindar han kilometervis med glimmande spaltväv runt omkring Guds lille fattige. Men inte bara lindar om. Ty det är ett par tre situationer i Franciscus' liv, som förvisso gnistra i nytt ljus, sedan Cherstertons ögon speglat dem. Man kunde rå med att linda upp ännu mycket mer kåseriviv bara för deras skull!

Det är inte så utan att Chester-

ton inför Franciscus känner sig som "le jongleur de notre dame", när han gör sina konster. Och det sker förvisso med något av äkta ny ödmjukhet.

"Fastän jag är säker på att ej lyckas, är jag inte så värst rädd ändå: han tyckte ju om narrar" (he ruffed fools gladly).

Nu fick jag fatt på den tredje i högen: Ludvig Nordström, Peter Svensks historia. Världsstaden.

Jag bläddrar på måfå.

"Kristendomen som *liv*, icke som lära, hade helt enkelt blivit den logiska och obönhörliga följd, som stigit ur hela den föregående andliga världsstadsutvecklingen och närmast privatmerkantilismen."

Så står där verkligen! Privatmerkantilismen och kristendomen som liv — nej, det är ännu underligare parhästar än G. K. Chersterton och Frans av Assisi!

Jag läser om procentbestäm-

ningar och koefficienter och jordbruksprodukter och tåg-tider och ekvationsformler; och alla dessa ting äro kommentar till Nya testamentet. Jag kommer att tänka på en historia om en mor, som intet linne hade tillreds och därför måste linda sitt lilla barn i tidningspapper. Ty jag är böjd för att tycka, att allt detta material hör lika litet ihop med kristendomen som trycksvärtan med en liten spädbarnskropp.

Men ändå: allt detta, "djävuls-samhällets" ting och tecken tycks stråla i någon sorts ny belysning: visionen av en solidaritet, som övervunnit egoismen och partikulerismen i "det för evigt gångna hedniska skedet". Detta idgal kallas: "den maskinella synen". Det tyder till att Vår Herre och den lede ha bytt tungomål; det är inte fan, som läser bibeln bakfram, det är ett alldeles motsatt fall, i sanning "det omvända perspektivet"!

Man sitter där och låter rulla upp för sig en ändlös film, en sifferfilm med fantastiska skuggspel från industrialismens och kapitalismens skyskrapor. Och man förstår inte hur förevisaren kan vara så bakvänt glad. Men det är ju inte *de*, som är realiteten. De äro bara skuggor av ett annalkande ljus, fördolt för åskådaren, som dock till sist måste tro att författaren verkligen har sett det!

"Jag är ensam i dag. Mitt hopp, ur djupet av mitt hjärta är, att jag icke så mycket längre skall behöva vara ensam utan snart få se från Sveriges övriga län och gruppområden komma deras Gudshistoria, som vi alla längta efter, därför att vi längta att åter se andlig verklighet efter det dödande Djävuls-samhällets fantasmagorier, som nu länge nog för-mörkat vår andliga horisont."

De lågo där tillsammans, de tre dokumenten, så händelsevis

vinddrivna hit vid nyår 1924.

De handla, mer eller mindre dunkelt, om stjärnan, t. o. m. om barnet, som så kärleksfullt lindats in i vad sorts väv som envar hade närmast till hands. Johannes av Erfurt gick ästad i smärta och gömde sin syn i klostret — efter att ha mätt livet med nya mått. Ludvig Nordström fördöljer sin syn — ja bokstavligen fördöljer den — där han står sökande på "världsstadens" salu-torg, mitt bland alla marknads-stånden och köpenskapen.

Johannes av Erfurt slutade dock inte med att gå i klostret. Det finns en fortsättning i den gamla krönikan:

"Han mognade omsider och blev en helig man och en apostel för främmande och vilda folk."

Men därom ha tidsdokumenten från mitt bord ännu ingenting att förtälja. De äro alla vid — vändningen.

Och det är alltid en början.

Ladies Small
damernas cigarett
TOBAKSMONOPOLET

Viljan att förstå.

(Forts. fr. sid. 2.)

Inom förbundet har aldrig talats om vilken väg, som skulle vara den rättaste. Oss veterligt har endast medlemmarnas fria ställningstagande framhållits, och nog synes det, som om var och en ginge sitt samvetes väg. Men gärna önska vi nog lite var, att alla de, som av samvets- och sakska tillhöra ettdera av de båda frisinnade lägren, icke förtrötts, eller att den missförståelse, som kommer Riksförbundet och särskilt somliga dess medlemmar till del, icke måtte inverka på dem så, att de gå ut ur dessa partier, utan att de inom dem såväl som i Riksförbundet äro villiga att arbeta för liberalismens förverkligande i vårt land. Men är det därför någon som tvivlar på, att de s. k. vildarna arbeta för samma sak? Och kunna kvinnorna — fast på olika vägar — medverka till det samgående, som vi väl alla inerst inne både längta efter och behöva, då har det bästa möjliga utvunnits av situationen.

Ett effektivt arbete i nykterhetsfrågan.

Nu frågas: Kan man av oss tänka sig "ett effektivt arbete" i nykterhetsfrågan? Vilka äro då de medel Frisinnade Landsförbundet eller det påtänkta kvinnoförbundet möjligen sitta inne med *utöver* de, som sedan länge använts av ärliga nykterhetsvänner ur *alla* partier? Alla medel äro väl ämnade att skapa fram en tillräckligt kraftig allmän opinion. Denna kan påverkas från snart sagt vilken plattform som helst, där nykterhetsintresse finns, och eftersom Frisinnade Kvinnors Riksförbund inom sig rymmer kravet på folknykterhet, så kan och skall opinionen påverkas också därifrån. Men inte behöva vi gräma oss, om vi av andra uppgifter äro förhindrade att använda *alla* våra krafter i denna opinions tjänst, då ju detta tillkommer de rena nykterhetsorganisationerna. Dessa rekrytera

medlemmar från *alla* partier, vilket måste vara ett plus, när det gäller en fråga, som måste lösas av *alla* partier. För frisinnade män och kvinnor finns Frisinnade Landsförbundet. Och nog kunna väl kvinnorna där göra sig gällande i nykterhetsfrågan! Att då öda tid, krafter och pengar på framskapandet av ännu flera organisationer synes oss onödigt. Om initiativtagarnas rätt har det aldrig fallit oss in att spörja.

Till sist en reflexion närmast med tanke på dem, som finna det naturligt, att också kvinnorna skilja sig och gå olika vägar. Redan långt före världskriget blev en kvinnas paroll: Ned med vapnen — till glädje väl för de flesta kvinnor — nobelprisbelönad. Äro ens alla frisinnade kvinnor färdiga att nu efter kriget ta konsekvenserna av sitt glada gillande den gången och omsätta den i praktisk politik? Här kan också gälla: "varm eller kall" och i betydelse bör fredsfrågan kunna mäta sig med förbudsfrågan, ty skola vi ännu en gång tvingas fram mot ett världskrigs förödelse, då blir allt, vad vi i övrigt göra för kultur, ganska värdelöst. Men männe vi också här skola sträva efter en klyvning? Vi tro, att i denna såväl som i nykterhetsfrågan göra vi klokt i att gå fram enigt och med förtroende för varandra, fast beslutna att efter bästa förmåga sätta in en "kvinnlig högre värdering av människolivet", en värdering som måhända till sist skall göra det omöjligt att handskas med *mäns och kvinnors* liv så som både rusdrycker och krig gjort. (Den som tror att detta är separatistiska strävanden, den har aldrig förstätt den drivande kraften i all kvinnofrigörelse.) För att göra oss dugliga till ett sådant värderande av livet behöva vi frisinnade kvinnor just en organisation sådan som vårt Riksförbund, där högsta lag är rätten att i *personlig frihet* få tjäna det allmänna.

Ebba Holgersson.

Det rätta barnskapet.

(Forts. från sid. 4.)

"barn i". Vid hemskillnad och äktenskapsskillnad tillägges vårdnadsrätten utslutande den ene och förmynderskapet följer vårdnadsrätten. Även utan att de vigda föräldrarna skiljas, kan vårdnadsrätten över "barnet i" tilläggas endast den ene, exempelvis, om makarna på grund av söndring leva åtskilda eller en av föräldrarna gjort sig skyldig till grovt missbruk eller försummelse vid vårdnadens utövande eller är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart liv m. m. dyl.

Modern har vårdnaden om ett "barn utom". Är hon ej lämplig eller dör hon, kan rätten förordna fadern till vårdare och förmyndare.

Bestämmelserna om föräldrarnas underhållsskyldighet äro i lagen om "barn i" (1919) och lagen om "barn utom" (1920) så gott som lika. Går underhållsfrågan till process äro barnen utom något gynnsammare behandlade, i det att ett utslag om underhåll till sådant barn kan tillämpas utan hinder av att det ej vunnit laga kraft, d. v. s. utan hinder av att det överklagats, under det att om det gäller "barn i" rätten måste särskilt i utslaget ha tillerkänt barnet denna förmån.

Barn oberoende av klassifikation ha alltså rätt att av sina vigda eller ovigda föräldrar erhålla uppehälle och uppfostran efter ty med avseende å föräldrarnas villkor må anses *skäligt* för "barn utom" och *tillbörligt* för "barn i" — praktiskt taget samma grunder. Och både vigda och ovigda föräldrar falla under införsellagen och reseförbudslagen.

Skall man nu avgöra vad som är det rätta barnskapet måste man nog ställa sig ganska tveksam. Det vigda äktenskapet har visserligen reglerats genom hela nya Giftermålsbalken med dess närmare tvåhundra paragrafer och det utomäktenskapliga föräldraskapet i vad avser föräldrarnas ställning till varandra allena genom ströparagrafer här och var, mest i de ovan avhandlade lagarna, och utan att lagstiftarne riktigt och i dess rätta sammanhang fattat dess allvarliga innebörd som generationsväxlare och dess ansvarighet som befolkningsförnyare. Barnskapet har dock reglerats först och på ett sådant sätt, att dess uppdelning på olika lagar efter olika sorters föräldraskap — obs. icke alla, änkors barn, änklings barn, fränskildas barn m. m. — förefaller meningslös annat än som en kvarleva från den tid då Ärvdabalkens åttonde kapitel var modernt. Barnskapet är nu moget att behandlas såsom ett enda — det enda rätta — och i ett sammanhang.

Det bör regleras oberoende av om föräldrarna äro vigda eller icke — fränskildas barn samt änkors och änklings barn från föregående äktenskap äro ju formellt "barn i" men hava endast en av föräldrarna som vårdare och förmyndare för att nu icke tala om alla faktiska särlevande vigda föräldrars "barn i". Det är meningslöst att göra barnskapet beroende av föräldrarnas äktenskap och det är ännu mer meningslöst att göra det beroende av sådana rena formaliteter som iakttagande av fataliteter. Barnskapet bör lagligen vila på realiteter och icke på formaliteter.

Enklaste sättet.

Förbudsvänner ha alltid svårt att tro på att även den som är emot förbudet kan ha en allvarlig vilja att sträva för nykterhetsaken. Jag är emellertid övertygad om att det finns massor av människor i vårt land som gärna skulle ta förbudet om de trodde att spritmissbruket eller t. o. m. spritbruket vore avskaffat med det. Men de äro tvärtom övertygade om att ett förbud skulle förvärpa superiet genom hembränning och smuggling och fresta och vänja folk vid lagöverträdelse. "För den som älskar frihet verkar ett pålagt tvång oppositionslust", säga de, och de visa på förbudsresultatet i våra grannländer, så som det ter sig för den resande främlingen.

Alla dessa nykterhestvänliga förbudsfiender kunde emellertid, för sin del åtminstone, lösa den gordiska knuten genom att förbjuda sig själva att förtära sprit. Redan det vore ett gott steg mot det önskade målet, absolut folknykterhet. Exemplet makt är stor. Finge de fler och fler efterföljare, så behöves ju till sist intet förbud.

Hela spritfrågan är dock en social fråga och inte en privatsak. Om man inser vilken olycka spriten är för hundratusentals hem, och besitter en smula social anda, och naturligtvis inte allt för mycket vänjt sig vid att förtära spritvaror, så är det obeskrivligt lätt att avstå från dem. Försök bara! Man skall blott vänja folk vid att till ett dukat bord hör ovillkorligen karaffiner med vatten, så att den som vill dricka vatten i stället för vin skall kunna fylla sitt glas utan att åstadkomma särskilt besvär för någon, vilket ju känns en smula genant. Man kan ju även söka införa citronvatten, som allmänt användes i Amerika, eller andra alkoholfria drycker åt dem som så önska. I min smak är t. ex. det rubinrödskimrande lingonvattnet en på samma gång mycket välsmakande och för färgsinnet behaglig dryck, som på mig verkar långt mer förfriskande än alkoholtilligt vin.

Enklaste sättet är emellertid onekligen att upphöja vattnet till den rangplats det förtjänar.

Ann Margret Holgersson.

Djurens liv.

Femte bandet av den stora svenska upplagan av det berömda arbetet »Djurens liv» av Brehm föreligger nu och avslutas med en intressant artikel av arbetets svenske utgivare, intendent Alarik Behm, under rubriken »Däggdjurens öde». I detta band möter man för övrigt många av jordens egendomligaste djurformer ända ned till de äggläggande kloakdjuren. Början göres med fladdermössen, och bl. a. uppträda här vidare pungdjurens många och stora avdelningar. Det hela är rikt illustrerat, framför allt med fotografiska upptagningar av djur i det fria och i fångenskap, men också med reproduktioner av akvareller, utförda av svenska konstnärer. Bandet avslutas med fyra synnerligen intressväckande kartor över däggdjurens utbredning.

Alla bibliotek, icke minst skol- och församlingsbibliotek, måste skaffa sig detta stora och värdefulla på samma gång som för alla åldrar underhållande arbete, som utkommer med en del i sänder i en svensk upplaga, särskilt och sakkunnigt bearbetad för svenska förhållanden.

MÖTESPLATSEN

Frisinnade kvinnors riksförbunds sekretariat

är flyttat till Slussplan 9 III, Stockholm (Rt. Norr 282 42), och dit böra *alla* meddelanden från såväl länsförbund, lokalföreningar och klubbar som från direkt anslutna medlemmar insändas.

Genom sekretariatet kunna intresserade medlemmar rekvirera riksdagstryck.

De motioner, som redan i en eller flera artiklar varit i Tidevarvet behandlade äro:

Motion n:r 120 om behörighetslagen (av fröken Hesselgren och fröken Tamm).

Motion n:r 202 om förlossningshem för obemedlade mödrar (av fröken Hesselgren och fru Agda Östlund).

Motion n:r 64 om ökat anslag till tvångsarbetsanstalten i Landskrona (en "kurators" hjälp åt de internerade), (av fröken Hesselgren).

Föreningen Frisinnade Kvinnors studiecirkel

i Falkenberg har hållit årsmöte varvid ansvarsfrihet beviljades. Till ledamöter i styrelsen valdes fru Tekla Krikortz, ordf., fru Elsa Lönnqvist, vice ordf., fru Jenny Stehn, sekr., fröken Karin Lilja, vice sekr., och fröken Ellen Nilsson, kassör. Suppleanter blevo fru Lotten Hallberg och fru Agnes Stave.

Revisorer blevo fru Gertrud Fredman och fru Alma Olsson med fröken Eva Malmros och fru Lisa Dahl till suppleanter.

Efter förhandlingarna hölls en föreläsning av fru Jenny Stehn om hennes upplevelser och iakttagelser under en studiekurs i Jena sommaren 1923.

Tidevarvets läsare torde från ett föregående n:r minnas »Invaliden», som i några rader tolkade sin längtan efter en hälsning utifrån till den av sjukdomen isolerade enslingen. Tidevarvet blev en förmedlare. —

DET KOM ETT BREV!

Till n. — n. —, (läsare av Tidevarvet).
Genom storm och oväder, vinter och frost
en solgimt från Partille när mig per post. —
Mitt varmaste Tack ädle människovän,
som döljer Er, bakom — två n —!
Invaliden Eline —nes.

F:ca Emil Bäcklin
GLASMÄSTERI
och RAMAFFÄR
1 AD. FREDRIKSTORG I
STOCKHOLM
GOTT ARBETE!
BILLIGASTE PRISER!
Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.